

צבא, ביטחון וגבולות

אחת ממשימותיו הייעודיות והמסורתיות של הצבא הוא הגנה על גבולות מדינת הלאום. הגנה זו אינה נועדת רק להבטיח את קיומה הפיזי של המדינה ואת ביטחונם של האזרחים אלא גם לממש ולבצר את ריבונותה של המדינה בעצם הבטחת של גבולות מוחשיים ובלתי חדירים. במהלך שני העשורים האחרונים אנו עדים לשורה של תופעות גלובליות המאתגרות את גבולות מדינת הלאום, ובכלל זאת, התגברות של הברחות נשק, סמים ובני אדם, פעולות התקפיות של ארגוני אלימות תת-מדינתיים, וגלים של מהגרים הנעים צפונה ומערבה מאזורי מוכי מלחמה ומשברים פוליטיים. תופעות אלה מציבות בפני הצבא אתגרים חדשים המחייבים היערכות ארגונית חדשה, ביצוע התאמות אסטרטגיות וטקטיות, ופיתוח דוקטרינות צבאיות וביטחוניות חדשות. יתרה מכך, מרחבי הגבול והפעילויות הצבאית והאזרחית המאפיינות אותם, מייצרים יחסי גומלין חדשים בין ארגוני האלימות של המדינה לבין אוכלוסיות אזרחיות שונות החיות ופועלות במרחב הגבול.

ישראל אינה יוצאת דופן בהקשרים אלה. בשנים האחרונות גבולותיה של ישראל עוברים שורה של תמורות כתוצאה מתופעות גבול שונות. גבול ישראל-מצרים הפך למרחב מבוצר שהוקמה בו גדר מערכת חדשה שתכליתה העיקרית היא עצירת כניסתם לארץ של מבקשי מקלט אפריקאים. בדומה, גם קו הגבול בין ישראל וירדן נמצא בעיצומו של ביצור מחודש. גבול ישראל-סוריה הושפע משמעותית ממאורעות המלחמה בסוריה, והפך עד מהרה ל- "גבול חם" שבעת ובעונה אחת מהווה איום ביטחוני ומייצר אתגר הומניטרי ופוליטי בקליטת אזרחים סורים פצועים. וגם גבולותיה הפנימיים והלא מוסדרים של ישראל עם הגדה המערבית, וביתר שאת עם רצועת עזה, מייצרים אתגרים ביטחוניים קשים לכוחות הביטחון ולאוכלוסיות האזרחיות, בשני עבריו של הגבול.

במהלך השנתיים האחרונות קיימה קהילת צבא וביטחון מספר סורים מקצועיים למרחבי גבול שונים בארץ (בעוטף עזה, במרחב ירושלים, ובספטמבר הקרוב למרחב התפר בגדה המערבית). במהלך שנת 2019 צפוי להתפרסם גיליון מיוחד בכתב העת *Res Militaris* אשר יוקדש לגבולותיה הביטחוניים של ישראל. בכוונתנו להרחיב גיליון זה לספר בהוצאה מדעית חשובה. אנחנו מבקשים להקדיש את המושב של הקהילה בכנס הסוציולוגי הקרוב לבחינה סוציולוגית של המשמעות הביטחונית והחברתית של מרחבי הגבול השונים של ישראל ומזמינים הצעות חדשות שנוכל לבחון את התאמתן לפרסום בספר.

נשמח לקבל הצעות להצגת מחקרים העוסקים בהיבטים שונים של הממשק בין צבא, ביטחון, וגבולות בישראל המתקשרות לאחד מהנושאים הבאים או לכול סוגיה אחרת הרלוונטית לנושא המושב:

1. מאפיינים ארגוניים ומנהיגותיים של יחידות צבאיות ושיטוריות הפועלות במרחבי גבול.
2. פעולות ביטחון של אזרחים החיים במרחבי גבול.
3. התמודדות אזרחית עם איומי גבול שונים.
4. קהילות גבול.
5. יחסי גומלין בין ביטחוניות (securitization) והומניטאריות במרחב גבול.
6. תיירות ביטחון באזורי גבול.
7. חציית גבולות באופן פיזי וסימבולי.
8. גבולות ביטחון וכלכלה.
9. צבא, שיטור, והברחות.
10. ביטחון וטכנולוגיה בגבולות.
11. ייצוגים תרבותיים של גבולות וביטחון.
12. התפתחותם של אתגרי ביטחון בגבולות – מנהרות, עפיפונים וכו'

את התקצירים יש להגיש עד ה-20.10.2018 דרך טופס ההרשמה המקוון <https://registration.israel-sociology.org.il/2019> למארגני המושב, ד"ר עוזי בן שלום uzibs@ariel.ac.il, ד"ר ניר גזית nirgazit2@gmail.com ורינת משה Rinatmoshe70@gmail.com